

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 453

van **ELISABETH MEULEMAN**

datum: 12 juni 2023

aan **MATTHIAS DIEPENDAELE**

VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING, WONEN EN ONROEREND ERFGOED

Kerkhof Ename - Verwijdering graven

Op het kerkhof van Ename werd eind april een dertigtal graven geruimd. Dat tot ontsteltenis van nabestaanden en buurtbewoners, die graven van hun grootouders of van geschiedkundige waarde voor het dorp (zoals bijvoorbeeld van een oud-pastoor) zagen verdwijnen. Niemand werd op voorhand verwittigd of geraadpleegd. Nu blijkt uit mailverkeer van het agentschap Onroerend Erfgoed dat de dorpskern van Ename, inclusief het kerkhof, gelegen is in beschermd dorpsgezicht. Erfgoed liet dan ook weten in een mail aan de stad:

“De begraafplaats ligt binnen de afbakening van het beschermde dorpsgezicht. De erfgoedwaarden, zowel qua groenaanleg als grafelementen goed in kaart brengen vooraleer jullie wijzigingen doorvoeren is daarom een must.

Ik en mijn collega bouwkundig erfgoed (Ben Boone) komen hiervoor graag ter plaatse. Stel gerust enkele data voor die voor u en de dienst begraafplaatsen past.”

En ook nog:

“Als jullie nog geen lijst van lokaal historisch belang zouden hebben maak je het best op met een multidisciplinair team van (alle) betrokken gemeentediensten (groendienst, dienst begraafplaatsen), interne of externe experts funerair erfgoed, heemkundigen, leden van de cultuurraad of kerkfabriek, burgers, enzovoort.

Zo verkrijg je een door de lokale gemeenschap gedragen lijst. Burgerparticipatie verhoogt de betrokkenheid van de gebruikers bij het erfgoedbeleid. Als die lijst met waardevolle graven wel bestaat kan je die best ook uitbreiden met een lijst van waardevolle beplanting.

Mits de waardevolle erfgoedelementen opgenomen worden in een goedgekeurd beheersplan kunnen wij vanuit onroerend erfgoed ook financiële ondersteuning geven voor het onderhoud en restauratie van deze erfgoedelementen.

Binnenkort start men een aanpassing van het beheersplan van de kerk op. Dat lijkt ons een unieke kans om de kerk en kerkhof te integreren in 1 plan.”

In de krant laat de verantwoordelijke schepen optekenen dat er geen graven met erfgoedwaarde werden geruimd.

1. Klopt het dat er geen graven met erfgoedwaarde werden geruimd? Hoe kan de schepen dat weten als er geen lijst van graven van lokaal historisch belang is?

**Vlaams
Parlement**

2. Volgens ons is die lijst er niet.

Of klopt dat niet en is er wel een dergelijke lijst opgemaakt voor het kerkhof van Ename? Zo ja, kan de minister die bezorgen?

3. Zijn er sancties verbonden aan het verwijderen van graven en het fundamenteel wijzigen van het uitzicht van het kerkhof binnen een beschermd dorpsgezicht?
4. Wat moet er nu alsnog gebeuren om de schade te beperken? Veel van de grafstenen zijn al vermalen, zo werd ons gemeld.

Kan de minister dat bevestigen?

5. Kan er, gezien de opgelopen schade, toch nog een beheersplan opgemaakt worden en kan er nog financiële steun verkregen worden voor het onderhoud van de resterende waardevolle elementen op het kerkhof?

ANTWOORD

op vraag nr. 453 van 12 juni 2023

van **ELISABETH MEULEMAN**

Ik geef vooraf enige duiding bij de regelgeving voor dergelijke werken. Het kerkhof van Ename is gelegen in een beschermd dorpsgezicht; geen enkel grafteken is afzonderlijk beschermd als monument. Bij niet-vergunningsplichtige werken, zoals het wijzigen van het uitzicht van het kerkhof, moet dit gemeld worden aan de gemeente. De werken kunnen dan aangevat worden vanaf de dertigste dag na de melding, behalve als de gemeente oordeelt dat de werken de wezenlijke eigenschappen van het beschermde stads- of dorpsgezicht verstoren. Enkel bij als monument beschermde graven is een toelating van het agentschap Onroerend Erfgoed nodig.

- 1-2. Mijn administratie heeft tot op heden geen overzicht van de verwijderde graven en beschikt evenmin over een lijst van graven van lokaal historisch belang. De evaluatie van de nog aanwezige erfgoedwaarden kan men momenteel dus niet maken voor het kerkhof van Ename. Het agentschap vernam dat een van de verwijderde grafstenen in bewaring is genomen om later te kunnen terugplaatsen. Voor dat grafteken heeft de stad dus geoordeeld dat het waardevol genoeg is om te behouden.
3. Inbreuken op de onroerenderfgoedregelgeving kunnen door de Afdeling Handhaving van het Departement Omgeving gesanctioneerd worden met een exclusieve bestuurlijke geldboete met een maximum van 10.000 euro, te vermeerderen met de opcentiemen.
4. De vormalen grafelementen kan men niet terugbrengen. Men kan wel nog een gedragen toekomstvisie ontwikkelen voor dit kerkhof. Het behoud en beheer van begraafplaatsen is een gevoelige kwestie en het streven naar een toekomstgericht duurzaam beheer is een belangrijke maatschappelijke uitdaging. Om deze reden zet het agentschap Onroerend Erfgoed in op het vergroten van de bewustwording rond funerair erfgoed en heeft het verschillende informatieve brochures uitgegeven.

Indien de stad Oudenaarde ook financiële ondersteuning wil vanuit de Vlaamse overheid, moet men nog een beheersplan opmaken en laten goedkeuren. Een eerste stap hierbij is het opstellen van een lijst met waardevolle graven. Hierbij betreft men best vertegenwoordigers van de betrokken gemeentediensten, zoals de groendienst en de dienst begraafplaatsen, en ook experts in funerair erfgoed, heemkundigen, leden van de cultuurraad of van de kerkfabriek en burgers. Dergelijk participatief traject vergroot de betrokkenheid van gebruikers bij dit erfgoedbeleid.

5. Ja, er kan nog steeds een beheersplan opgemaakt worden en aldus financiële ondersteuning verkregen worden bij werken aan het beschermde kerkhof. Mijn administratie deed al de suggestie om het bestaande beheersplan voor de kerk uit te breiden met een luik voor het kerkhof.